YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä heinäkuuta 2005 *

Asiassa C-41/03 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 49 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 29.1.2003,

Rica Foods (Free Zone) NV, kotipaikka Oranjestad (Aruba), edustajanaan advocaat G. van der Wal,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muina osapuolina ovat

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään T. van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehenään H. Sevenster, prosessiosoite Luxemburgissa,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään N. Díaz Abad ja D. Miguel Muñez Pérez, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues ja L. Bernheim, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta, R. Schintgen (esittelevä tuomari), G. Arestis ja J. Klučka,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.12.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.2.2005 esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Valituksessaan Rica Foods (Free Zone) NV (jäljempänä Rica Foods) vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-94/00, T-110/00 ja T-159/00, Rica Foods ym. vastaan komissio, 14.11.2002 antaman tuomion (Kok. 2002, s. II-4677; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla hylättiin Rica Foodsin nostama kanne merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta tulevien sokerialan EY–MMA-alkuperäkumulaatiotuotteiden tuontia koskevista suojatoimenpiteistä 29 päivänä helmikuuta 2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 465/2000 (EYVL L 56, s. 39; jäljempänä riidanalainen asetus) kumoamiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sokerialan yhteinen markkinajärjestely

2 Sokerialan yhteinen markkinajärjestely luotiin 30.6.1981 annetulla asetuksella (ETY) N:o 1785/81 (EYVL L 177, s. 4), jota on muutettu lukuisia kertoja, ja Euroopan unionin neuvosto toteutti sen kodifioinnin antamalla sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13.9.1999 asetuksen (EY) N:o 2038/1999 (EYVL L 252, s. 1). Kyseisen markkinajärjestelyn tarkoituksena on säännellä yhteisön sokerimarkkinoita työllisyyden ja yhteisön sokerintuottajien elintason korottamiseksi.

3 Yhteisön tuotannon tuki takuuhinnoin rajoittuu kansallisiin tuotantokiintiöihin (A- ja B-kiintiöt), jotka neuvosto määrittelee asetuksen N:o 2038/1999 mukaisesti kullekin jäsenvaltiolle, joka jakaa ne tämän jälkeen tuottajiensa kesken. B-kiintiöön kuuluvasta sokerista (niin sanottu B-sokeri) peritään A-kiintiöön kuuluvaa sokeria (niin sanottu A-sokeri) korkeampi tuotantomaksu. A- ja B-kiintiöt ylittävää sokerintuotantoa kutsutaan C-sokeriksi, joka voidaan myydä Euroopan yhteisössä vain, jos se on sisällytetty seuraavan tuotantovuoden A- ja B-kiintiöihin.

4 Yhteisön ulkopuolelle suuntautuvalle viennille myönnetään C-sokeria lukuun ottamatta asetuksen N:o 2038/1999 18 artiklan nojalla vientitukea, jolla tasoitetaan yhteisön markkinoiden ja maailmanmarkkinoiden välinen hinnanero.

5 Sokerimääristä, joille voidaan myöntää vientitukea, ja tukien vuosittaisista kokonaismääristä määrätään Maailman kauppajärjestön sopimuksissa (jäljempänä WTO-sopimukset), joiden sopimuspuolena yhteisö on ja jotka hyväksyttiin Uruguayn kierroksen (1986–1994) monenvälisissä kauppaneuvotteluissa Euroopan yhteisön puolesta ja sen toimivallan puitteissa tehtävistä sopimuksista 22 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1). Vientituetun sokerin määrä oli rajoitettava markkinointivuoteen 2000/2001 mennessä 1 273 500 tonniin ja tukien kokonaismäärä 499,1 miljoonaan euroon, mikä vastaa sokerin määrän osalta 20 prosentin ja tukien kokonaismäärän osalta 36 prosentin vähennystä markkinointivuoden 1994/1995 lukuihin verrattuna.

Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiojärjestely

6 EY 3 artiklan 1 kohdan s alakohdassa määrätään, että yhteisön toimintaan sisältyy merentakaisten maiden ja alueiden (jäljempänä MMA) assosiaatio "kaupankäynnin lisäämiseksi sekä yhteiset pyrkimykset taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi".

7 Alankomaiden Antillit ja Aruba kuuluvat MMA:ihin.

8 Niiden assosiaatiosta yhteisöön määrätään EY:n perustamissopimuksen neljännessä osassa.

9 Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta yhteisöön on tehty EY:n perustamissopimuksen 136 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 187 artikla) nojalla useita päätöksiä, kuten merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä heinäkuuta 1991 tehty neuvoston päätös 91/482/ETY (EYVL L 263, s. 1), jota sovelletaan sen 240 artiklan 1 kohdan mukaan kymmenen vuoden ajan 1.3.1990 lähtien.

10 Edellä mainitun päätöksen useita säännöksiä on muutettu päätöksen 91/482/ETY välitarkistuksesta 24 päivänä marraskuuta 1997 tehdyllä neuvoston päätöksellä 97/803/EY (EYVL L 329, s. 50). Päätöksen 91/482, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 97/803 (jäljempänä MMA-päätös), voimassaoloa jatkettiin 28.2.2001 asti 25.2.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/169/EY (EYVL L 55, s. 67).

11 MMA-päätöksen 101 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuotaessa MMA:ista peräisin olevia tuotteita yhteisöön ne vapautetaan tuontitulleista."

12 Saman päätöksen 102 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Yhteisö ei sovella MMA:ista peräisin olevien tuotteiden tuontiin määrällisiä rajoituksia tai muita vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä [olevan] — — 108 b artiklan määräyksiä."

13 MMA-päätöksen 108 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa viitataan päätöksen liitteeseen II alkuperätuotteiden ja niihin liittyvien hallinnollisten yhteistyötoimenpiteiden käsitteiden määrittelemiseksi. Kyseisessä liitteessä olevan 1 artiklan mukaan tuotteen katsotaan olevan peräisin MMA:ista, yhteisöstä tai Afrikan, Karibian tai Tyynenmeren valtioista (jäljempänä AKT-valtiot), jos se on niissä kokonaan tuotettu tai jos sitä on niissä riittävästi käsitelty.

14 Päätöksen liitteessä II olevan 3 artiklan 3 kohdassa on luettelo valmistus- tai käsittelytoimista, joita pidetään riittämättöminä antamaan alkuperäasema muun muassa MMA:ista peräisin olevalle tuotteelle.

15 Mainitussa liitteessä olevan 6 artiklan 2 kohtaan sisältyvät kuitenkin niin sanottua "EY/MMA-alkuperän ja AKT/MMA-alkuperän kasautumista" koskevat säännökset ja siinä säädetään seuraavaa:

"Jos yhteisössä tai AKT-valtioissa kokonaan tuotettuihin tuotteisiin kohdistuu MMA:issa käsittely- tai valmistustoimia, ne katsotaan MMA:issa kokonaan tuotetuiksi tuotteiksi."

16 Liitteessä II olevan 6 artiklan 4 kohdan mukaan edellä mainittuja EY/MMA-alkuperän ja AKT/MMA-alkuperän kasautumista koskevia sääntöjä sovelletaan "kaikessa MMA:issa toteutettavassa valmistuksessa tai käsittelyssä, 3 artiklan 3 kohdassa luetellut toimet mukaan lukien".

17 Päätöksellä 97/803 MMA-päätökseen lisättiin 108 b artikla, jonka 1 kohdassa todetaan, että "liitteessä II olevassa 6 artiklassa tarkoitettu AKT/MMA-alkuperän kasautuminen myönnetään vuosittain 3 000 tonnin määrälle — — sokeria". Päätöksellä 97/803 ei kuitenkaan rajoiteta EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevan säännön soveltamista.

18 MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa oikeutetaan Euroopan yhteisöjen komissio toteuttamaan "tarvittavat suojatoimenpiteet", jos "[kyseisen] päätöksen soveltamisesta aiheutuu vakavia häiriöitä jollakin yhteisön tai yhden tai useamman jäsenvaltion talouden toiminnan alalla tai jos soveltaminen vaarantaa niiden rahatalouden ulkoisen vakauden tai jos ilmenee häiriöitä, jotka saattavat johtaa yhteisön tai siihen kuuluvan alueen jonkin toiminnan alan merkittävään heikentymiseen — — ". Mainitun päätöksen 109 artiklan 2 kohdan mukaan komission on valittava "toimenpiteitä, jotka vähiten häiritsevät assosioinnin ja yhteisön toimivuutta". Lisäksi "nämä toimenpiteet on rajoitettava niihin, jotka ovat ehdottomasti välttämättömiä ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi".

Suojatoimenpiteet, jotka koskevat sellaisen sokerin ja sellaisten sokeri- ja kaakaoseosten tuontia, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista

19 MMA-päätöksen 109 artiklan nojalla annettiin merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevaa CN-koodiin 1701 kuuluvaa sokeria ja CN-koodeihin 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvia sokeri- ja kaakaoseoksia koskevista suojatoimenpiteistä 15 päivänä marraskuuta 1999 komission asetus (EY) N:o 2423/1999 (EYVL L 294, s. 11).

20 Komissio sääti tässä asetuksessa, jota sovellettiin 29.2.2000 asti, että sellaisen sokerin tuontiin, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, sovelletaan vähimmäishintasääntelyä ja että MMA:ista peräisin olevien sokeri- ja kaakaoseosten (jäljempänä seokset) tuontiin sovelletaan yhteisön tarkkailumenettelyä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 308 d artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

21 Komissio antoi myös riidanalaisen asetuksen MMA-päätöksen 109 artiklan perusteella.

22 Riidanalaisen asetuksen ensimmäisessä, neljännessä, viidennessä, kuudennessa ja seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"1) Komissio on todennut, että [MMA:ista] tulevan, erityisesti sellaisenaan EY–MMA-alkuperäkumulaatiota soveltaen tuodun sokerin ja [seosten] tuonti on lisääntynyt voimakkaasti vuodesta 1997 alkaen. Kyseinen tuonti on kasvanut 0 tonnista vuonna 1996 yli 48 000 tonniin vuonna 1999 — — .

4) Yhteisön sokerimarkkinoilla on viime vuosien aikana ilmennyt vaikeuksia. Kyseiset markkinat ovat ylijäämäiset. Sokerin kulutus on vakaa, ja noin 12,7 miljoonan tonnin tasolla. Tuotannon määrä on 16,7–17,8 miljoonaa tonnia. Sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on täten vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, jota ei voida myydä kyseisillä markkinoilla. Tällaisen sokerin vientituki — määrätyin kiintiörajoituksin — maksetaan yhteisön talousarviosta (tällä hetkellä noin 520 euroa/tonni). Tuetun viennin määrää rajoitetaan kuitenkin Uruguayn kierroksen yhteydessä tehdyllä maataloussopimuksella siten, että se alennetaan markkinointivuonna 1995/1996 tuetusta 1 555 600 tonnista 1 273 500 tonniin markkinointivuonna 2000/2001.

5) Nämä vaikeudet uhkaavat saattaa sokerin [yhteisen markkinajärjestelyn] huomattavaan epätasapainoon. Yhteisön tuottajien kiintiöitä aiotaan varovaisimpien saatavilla olevien arvioiden perusteella pienentää noin 500 000 tonnia 1 päivänä heinäkuuta 2000 alkavan markkinointivuoden 2000/2001 osalta — — . Sokerin ja paljon sokeria sisältävien tuotteiden ylimääräinen tuonti MMA:ista edellyttää yhteisön tuottajien kiintiöiden merkittävämpää pienentämistä ja näin ollen tuottajien tulotakuun suurempaa menetystä.

6) Tuonti tapahtuu noin kolmen kuukauden aikana todistusten myöntämistä koskevien hakemusten esittämisen jälkeen todistusten voimassaoloajan perusteella. Kokonaistuonti, mukaan luettuna markkinointivuoden 2000/2001 alkamista edeltävinä kuukausina tapahtunut tuonti säätelee markkinatilannetta mainitun markkinointivuoden aikana ja aiheuttaa edellä 5 kohdassa mainittuja haitallisia vaikutuksia.

7) Yhteisön erästä toiminta-alaa heikentävät vaikeudet ovat siis edelleen olemassa — — ."

23 Riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"[MMA-päätöksen] liitteessä II olevassa 6 artiklassa tarkoitettu EY–MMA-alkuperäkumulaatio sallitaan tämän asetuksen voimassaoloaikana CN-koodeihin 1701, 1806 10 30 ja 1806 10 90 kuuluvien tuotteiden osalta 3 340 tonnin sokerimäärään asti.

Kyseisen rajoituksen noudattamiseksi huomioon otetaan muiden tuotteiden kuin sellaisenaan tuodun sokerin osalta tuodun tuotteen sokeripitoisuus."

24 Riidanalaisen asetuksen yhdeksännen perustelukappaleen mukaan komissio asetti kyseisen enimmäismäärän 3 340 tonniin ja otti huomioon, että tämä määrä vastasi "kyseisten tuotteiden osalta vuotta 1999 edeltävien kolmen vuoden aikana todetun tuonnin suurimpien vuotuisten määrien yhteismäärää. Tuonti kasvoi kyseisenä vuonna räjähdysmäisesti, ja OLAF valmistelee asiasta tutkimusta väärinkäytösepäilysten vuoksi".

25 Riidanalaisen asetuksen 2 artiklan mukaan sen 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden tuonti edellyttää tuontitodistuksen esittämistä; tuontitodistukset myönnetään eräiden CN-koodeihin 1701, 1702, 1703 ja 1704 kuuluvien tuotteiden tuontitodistusten myöntämistä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä AKT/MMA-alkuperän kasautumisen vuoksi 17 päivänä joulukuuta 1997 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2553/97 (EYVL L 349, s. 26) 2–6 artiklassa olevien yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti, joita sovelletaan soveltuvin osin.

26 Riidanalaisen asetuksen 3 artiklan mukaan asetus tulee voimaan 1.3.2000, ja sitä sovelletaan 30.9.2000 asti.

Oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

27 Rica Foods ja kaksi muuta yhtiötä (jäljempänä valittajat), jotka ovat MMA:ihin (Aruba ja Alankomaiden Antillit) sijoittautuneita sokeria käsitteleviä yrityksiä, nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.4.2000, 28.4.2000 ja 9.6.2000 toimittamillaan kannekirjelmillä kanteet, joissa vaadittiin yhtäältä riidanalaisen asetuksen kumoamista ja toisaalta korvausta vahingosta, jota ne olivat väitetysti kärsineet asetuksen antamisen johdosta (asiat T-94/00, T-110/00 ja T-159/00).

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kolmannen jaoston puheenjohtajan 12.7.2000 antamalla määräyksellä Alankomaiden kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan muun muassa Rica Foodsin vaatimuksia ja mainitun jaoston puheenjohtajan 11.7.2000 ja 16.10.2001 antamilla määräyksillä Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta hyväksyttiin puolestaan tukemaan komission vaatimuksia muun muassa asiassa T-94/00.

29 Kanteensa tueksi Rica Foods vetosi kolmeen kanneperusteeseen, jotka perustuivat MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomiseen, suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen ja perustamissopimukseen perustuvan MMA:iden etuuskohteluaseman loukkaamiseen.

30 Valituksenalaisella tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yhdisti ensin kyseiset kanteet ja hylkäsi ne sitten perusteettomina.

31 Edellä mainittujen kolmen kanneperusteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi seuraavaa.

MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan yhteisöjen toimielimillä on laaja harkintavalta MMA-päätöksen 109 artiklan soveltamisessa. Kun on kyse tällaisesta harkintavallasta, yhteisöjen tuomioistuinten on tutkittava ainoastaan, onko tätä harkintavaltaa käytettäessä tehty ilmeinen virhe, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai ovatko yhteisöjen toimielimet selvästi ylittäneet harkintavaltansa rajat (asia C-110/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001, Kok. 2001, s. I-8763, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) (valituksenalaisen tuomion 86 ja 87 kohta).

33 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kyseessä oleva suojatoimenpide perustui MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa esitettyyn toiseen tilanteeseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti myös niiden seikkojen paikkansa pitävyyden, jotka komissio esitti muun muassa riidanalaisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa kyseistä toimenpidettä perustellakseen ja joiden mukaan markkinoiden ylijäämäisen tilanteen seurauksena on se, että ylimääräisten tonnien tuonti johtaa vientitukien kasvuun, joka puolestaan voi olla ristiriidassa WTO-sopimuksissa määrättyjen enimmäismäärien kanssa (valituksenalaisen tuomion 95–105 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että edellä mainitut seikat yhdessä arvioituna osoittavat kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen häiriöiden olemassaolon (valituksenalaisen tuomion 108–121 kohta).

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että komissio oli voinut kohtuudella arvioida, että kuten riidanalaisen asetuksen viidennestä ja kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, tuonnin lisääntyminen sellaisen sokerin ja sellaisten seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, uhkasi saattaa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn huomattavaan epätasapainoon (valituksenalaisen tuomion 122–155 kohta).

Suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen perustuva kanneperuste

35 Kantajat esittivät tältä osin useita väitteitä.

36 Ensinnäkin neuvoston olisi niiden mukaan tullut päätöstä 91/482 tehdessään ottaa huomioon se seikka, että MMA:ista lähtöisin olevien maataloustuotteiden tuonnista yhteisöön saattoi aiheutua lisäkustannuksia yhteisen maatalouspolitiikan talousarvioon. Tuontien kasvu on MMA-päätöksen välitön seuraus.

37 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se seikka, että tuonnin kasvu oli ennakoitavissa jo vuonna 1991, ei ole merkityksellinen arvioitaessa sitä, olivatko helmikuussa 2000 toteutetut toimenpiteet tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi (valituksenalaisen tuomion 162 kohta).

38 Toiseksi kantajat väittivät, että komissio oli loukannut kyseessä olevien suojatoimenpiteiden väliaikaista luonnetta.

39 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että yhteisön toimielimillä on MMA-päätöksen 109 artiklan soveltamisessa laaja harkintavalta, ja katsoi, että riidanalaisella asetuksella, jota sovellettiin 1.3.2000 ja 30.9.2000 välisenä aikana ja jolla "rajoitettiin MMA:ista peräisin olevan sokerin vapaata pääsyä yhteisön markkinoille näiden markkinoiden tilanteeseen yhteensopivissa rajoissa, säilyttäen kuitenkin tämän tuotteen etuuskohtelun MMA-päätöksen tavoitteiden kanssa yhteensopivalla tavalla, — — voitiin toteuttaa komission asettama tavoite, eikä sillä ylitetty sitä, mikä oli tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi" (valituksenalaisen tuomion 166–168 kohta).

40 Kolmanneksi kantajat moittivat komissiota siitä, ettei se ole maininnut riidanalaisessa asetuksessa syitä, joiden johdosta vähimmäishinnan asettamista, sellaisena kuin siitä säädetään asetuksessa N:o 2423/1999, ei enää pidetty asianmukaisena keinona saavuttaa asetettu tavoite.

41 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kantajat eivät ole osoittaneet, "että rajoittaessaan sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonnin yhteisöön 3 340 tonniin riidanalaisen asetuksen soveltamisen ajaksi, komissio olisi toteuttanut ilmeisen soveltumattomia toimenpiteitä tai että se olisi arvioinut ilmeisen virheellisesti seikkoja, jotka sillä oli tiedossaan

riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana", ja totesi, että joka tapauksessa "sokeria, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuotiin riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana enemmän kuin asetuksen N:o 2423/1999 antamisajankohtana, minkä perusteella [voitiin] kyseenalaistaa viimeksi mainitussa asetuksessa säädetyn toimenpiteen tehokkuus, jolla kyseisen tuotteen tuonnille asetettiin vähimmäishinta" (valituksenalaisen tuomion 171 ja 172 kohta).

42 Neljänneksi kantajat vetosivat siihen, että asettamalla sokerille 3 340 tonnin enimmäismäärä seitsemän kuukauden ajaksi, loukattiin suhteellisuusperiaatetta yhtäältä, koska kyseistä määrää laskettaessa ei otettu huomioon vuonna 1999 toteutettuja vientejä, ja toisaalta, koska valittu määrä on käsittämätön, eikä mahdollista toiminnan harjoittamista kannattavasti edes yhdessä ainoassa käsittelytehtaassa.

43 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio, jonka on tehtävä valintoja erilaisten etujen välillä, saattoi kohtuudella vahvistaa — kuten riidanalaisen asetuksen yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee — 3 340 tonnin kiintiön kyseisten tuotteiden osalta vuotta 1999 edeltävien kolmen vuoden aikana todetun tuonnin suurimpien määrien yhteismäärän perusteella, kun otetaan huomioon sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, yhteisöön kohdistuvan tuonnin räjähdysmäinen kasvu vuonna 1999, mikä uhkasi aiheuttaa yhteisön sokerialan heikentymisen (valituksenalaisen tuomion 176–194 kohta).

44 Lopuksi kantajat väittivät, että riidanalaisen asetuksen 2 artiklan 3 kohdalla, jossa säädetään, että "tuontitodistushakemuksiin liitetään — — vientitodistusten jäljennökset", loukataan suhteellisuusperiaatetta.

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kyseisen väitteen, koska "tällä edellytyksellä voidaan taata, että riidanalaisen asetuksen perusteella esitetyt tuontihakemukset koskevat sokeria, johon voidaan todella soveltaa EY/MMA-alkuperän kasautumista" (valituksenalaisen tuomion 196 kohta).

MMA:ista peräisin olevien tuotteiden etuuskohteluaseman loukkaamiseen perustuva kanneperuste

46 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että pelkästään siitä, että MMA-päätöksen 109 artiklan perusteella on toteutettu suojatoimenpide, ei voida päätellä, että MMA:ista peräisin olevien tuotteiden etuuskohteluasemaa on loukattu, kun kyseinen suojatoimenpide on sen luonteinen, että sillä voidaan poistaa ilmenneet häiriöt tai vähentää niitä. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että riidanalaisessa asetuksessa ei säädetä mitään enimmäismäärää MMA:ista peräisin olevan sellaisen sokerin tuonnille, johon sovelletaan tavanomaisia alkuperää koskevia sääntöjä, jos tällaista tuotantoa on olemassa (valituksenalaisen tuomion 202–210 kohta).

Valitus

47 Rica Foods vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— ottaa valituksen tutkittavaksi

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja hyväksyy sen ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät vaatimukset.

48 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa valituksen olevan perusteeton

— velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

49 Espanjan ja Ranskan hallitukset vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

50 Valituksensa tueksi Rica Foods esittää viisi valitusperustetta, jotka perustuvat seuraaviin seikkoihin:

— MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomiseen sikäli kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt yhteisön toimielimillä olevan laaja harkintavalta mainittua säännöstä sovellettaessa

— perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiin

— MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomiseen sikäli kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti pitänyt kyseisessä säännöksessä tarkoitettuina "vaikeuksina" ja "heikentymisenä" olosuhteita, joihin komissio on vedonnut perustellakseen asiassa toteutettua suojatoimenpidettä

— MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdan rikkomiseen

— MMA:iden etuuskohteluaseman loukkaamiseen.

Ensimmäinen valitusperuste, joka perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomiseen ja jossa on kyse yhteisön toimielimille myönnetyn harkintavallan laajuudesta

51 Ensimmäisellä valitusperusteellaan Rica Foods moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tulkinnut väärin MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan ulottuvuutta myöntäessään valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa, että komissiolla on kyseisen säännöksen soveltamisessa laaja harkintavalta. Koska kyseisessä säännöksessä säädetään poikkeuksesta saman päätöksen 101 artiklan 1 kohdassa esitettyyn periaatteeseen, jolla kielletään tuontitullien kantaminen yhteisöön tuotavista MMA:ista peräisin olevista tuotteista, sitä on Rica Foodsin mukaan tulkittava suppeasti.

52 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen toimielimillä on laaja harkintavalta MMA-päätöksen 109 artiklan soveltamisen osalta (ks. vastaavasti asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. I-769, 48 kohta: em. asia Alankomaat v. neuvosto, tuomion 61 kohta ja asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001, Kok. 2001, s. I-8853, 73 kohta).

53 Tällaisessa tilanteessa yhteisöjen tuomioistuimen on tutkittava ainoastaan, onko tätä harkintavaltaa käytettäessä tehty ilmeistä virhettä, onko harkintavaltaa käytetty väärin tai ovatko yhteisöjen toimielimet selvästi ylittäneet harkintavaltansa rajat (ks. em. asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomion 48 kohta; em. asia C-110/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomion 62 kohta ja em. asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomion 74 kohta).

54 Yhteisöjen tuomioistuimen harjoittamaa valvontaa koskeva rajoitus on erityisen välttämätön, jos — kuten nyt esillä olevassa asiassa — yhteisön toimielimet joutuvat toimimaan erilaisten etujen sovittelijana ja näin ollen tekemään valintoja omaan vastuualueeseensa kuuluvien poliittisten vaihtoehtojen välillä (ks. vastaavasti asia C-17/98, Emesa Sugar, tuomio 8.2.2000, Kok. 2000, s. I-675, 53 kohta).

55 Tämän seurauksena on ilmeisen selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 86 ja 87 kohdassa tulkinnut oikein MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohtaa.

56 Sillä, että mainittu säännös on luonteeltaan poikkeussäännös, mikä on seurausta itse säännöksen tyypistä, ei heikennetä mitenkään komissiolla olevaa harkintavaltaa sen joutuessa tekemään vaikeita valintoja eri etujen välillä oman poliittisen vastuualueensa rajoissa.

57 Tämän johdosta ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, jossa on kyse perusteluvelvollisuuden laiminlyönnistä

58 Toisessa valitusperusteessaan Rica Foods esittää, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat puutteelliset, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustanut ratkaisunsa virheellisiin tai käsittämättömiin arviointeihin, joiden mukaan

— kaikki yhteisön markkinoille MMA:ista tuotava ylimääräinen sokeri, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, lisää yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyyttä

— kyseisestä ylimääräisestä tuonnista aiheutuu lisäkuluja yhteisön talousarvioon

— sokerin tuonnilla MMA:ista sokerin markkinointivuosilta 1999/2000 on vaikutuksia siihen, kuinka yhteisö noudattaa WTO-sopimuksiin liitetyn Euroopan yhteisöjä koskevan CXL-luettelon mukaisia velvoitteitaan.

59 Ensinnäkin valituksenalaisen tuomion niiden perustelujen osalta, joiden mukaan sellaisen sokerin tuominen, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, lisää yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyyttä, on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään arvioida sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja kun yleisiä oikeusperiaatteita ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä on noudatettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen arvoa todisteina (asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 24 kohta). Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tätä näyttöä on vääristelty, tämä arviointi ei siten ole sellainen oikeuskysymys, että se sellaisenaan kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. mm. asia C-8/95 P, New Holland Ford v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3175, 26 kohta; yhdistetyt asiat C-24/01 P ja C-25/01 P, Glencore ja Compagnie Continentale v. komissio, tuomio 7.11.2002, Kok. 2002, s. I-10119, 65 kohta ja asia C-122/01 P, T. Port v. komissio, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4261, 27 kohta).

60 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut

— käytettävissään olevan oikeudenkäyntiaineiston perusteella valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa, että yhteisön sokerimarkkinat ovat ylijäämäiset

— kyseisen tuomion 100 kohdassa, että yhteisön pitää WTO-sopimusten mukaan tuoda tietty määrä sokeria yhteisön ulkopuolisista maista

— kyseisen tuomion 101 kohdassa, että "ellei yhteisön sokerintuotanto vähene, kaikki yhteisön markkinoille tuotava ylimääräinen sokeri, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, lisää yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyyttä ja tuetun viennin määrää".

61 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämän johdosta katsonut valituksenalaisen tuomion 102 kohdassa, että "komissio on perustellusti voinut katsoa — —, että 'sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, jota ei voida myydä kyseisillä markkinoilla'".

62 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi sokerin ylituotannon lisääntymisestä yhteisön markkinoilla muodostaa sellaisen tosiseikkojen arvioinnin, jota ei voida riitauttaa muutoksenhaussa, koska valittaja ei ole osoittanut eikä, kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 59 kohdassa, edes väittänyt, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi vääristellyt sille esitettyä näyttöä.

63 Toisaalta, Rica Foods korostaa niiden lisäkustannusten osalta, joita yhteisön talousarvioon aiheutuu sellaisen sokerin tuonnista, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, että A- ja B-sokerin vientituet rahoitetaan kokonaisuudessaan maksuilla, jotka siirretään kuluttajien maksettaviksi, ja täten riidanalaisilla tuonneilla ei ole vaikutusta yhteisön talousarvioon.

64 Tältä osin riittää, kun todetaan, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole valituksenalaisen tuomion 118–120 kohdassa, jotka Rica Foods on erityisesti riitauttanut, mitenkään katsonut, että riidanalaisista tuonneista olisi aiheutunut ylimääräisiä kustannuksia yhteisön talousarvioon. Itse asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— muistutti ensin valituksenalaisen tuomion 118 kohdassa, että "riidanalaisessa asetuksessa mainittuja häiriöitä ovat tuonnin voimakas lisääntyminen sellaisen sokerin ja sellaisten seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyys, joka johtaa tuettuun vientiin, ja WTO-sopimuksiin perustuvat velvoitteet", ja

— arvioi sitten mainitun tuomion 119 kohdassa, että "yhteisön markkinoiden ollessa ylijäämäiset MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonti korvaa yhteisön sokerin, joka yhteisen markkinajärjestelyn tasapainon säilyttämiseksi on vietävä yhteisöstä"

ja totesi tämän jälkeen kyseisen tuomion 120 kohdassa, että "vaikka yhteisön sokeriteollisuus eli siis kuluttajat rahoittavat suurelta osin yhteisön sokerin viennin, — — WTO-sopimuksissa rajoitetaan vientitukien määrää siitä riippumatta, kuka vastaa viime kädessä vientitukien kustannuksista, ja että kaikki ylimääräinen tuonti vaikeuttaa jo nyt ylijäämäisten markkinoiden tilannetta".

65 Viimeiseksi Rica Foods väittää, että sellaisen sokerin tuonnit, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, eivät olleet omiaan aiheuttamaan yhteisölle vaikeuksia noudattaa sille WTO-sopimusten johdosta kuuluvia velvoitteitaan.

66 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 112–115 kohdassa, että kun otetaan huomioon yhtäältä yhteisön sokerimarkkinoiden ylijäämäisyys, josta aiheutuu se, että ylimääräisen sokerin yhteisöön tuonnin vuoksi on täten vietävä vastaava määrä yhteisön sokeria, ja toisaalta WTO-sopimuksiin perustuvat velvoitteet, joilla rajoitetaan vientitukia, tuonnin lisääntyminen sokerin ja seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, aiheutti MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun "häiriön" sitä suuremmalla syyllä, koska yhteisön tuotantokiintiöitä oli merkittävästi pienennettävä markkinointivuonna 2000/2001 WTO-sopimuksissa määrätyn enimmäismäärän johdosta.

67 On huomautettava, että vaikka vientitukea saavat sokerin ylimääräiset viennit, joita MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnit olisivat voineet aiheuttaa, eivät olisikaan saavuttaneet WTO-sopimuksissa asetettuja määriä, Rica Foods ei ole osoittanut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan katsoessaan, ettei komissio ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, koska se otti huomioon WTO-sopimusten päämäärän, joka on vientitukien vähittäinen rajoittaminen, ja koska se katsoi, että sellaisen sokerin tuontien lisääntyminen, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, johtaisi puolestaan vientitukien kokonaismäärän kasvuun ja aiheuttaisi vaaran yhteisön sokerimarkkinoiden ajautumisesta epätasapainoon.

68 Edellä esitetyillä perusteilla toinen valitusperuste on hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan rikkomiseen ja jossa on kyse mainitussa säännöksessä tarkoitetuista käsitteistä "häiriö" ja "heikentyminen"

69 Kolmannessa valitusperusteessaan Rica Foods väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti pitänyt MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina "häiriöinä" ja "heikentymisenä" seikkoja, joihin komissio vetosi

perustellakseen riidanalaisen asetuksen antamista, eli yhteisöön kohdistuvan tuonnin lisääntymistä sellaisen sokerin ja seosten osalta, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, yhteisön tuotannon ylijäämäisyyttä Euroopan sokerimarkkinoilla, WTO-sopimuksiin perustuvia velvoitteita ja sokerin yhteiselle markkinajärjestelylle aiheutuvia seurauksia.

70 Rica Foods väittää ensinnäkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vääristellyt komission esittämiä perusteluja katsoessaan valituksenalaisen tuomion 108 kohdassa, ettei komissio ole milloinkaan väittänyt, että sen yksilöimät häiriöt voisivat kukin erikseen oikeuttaa suojatoimenpiteiden toteuttamisen, vaan päinvastoin, että kyseiset häiriöt liittyvät läheisesti toisiinsa.

71 Riidanalaisen asetuksen ensimmäisestä, neljännestä ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenee tältä osin, että komissio on katsonut, että MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut häiriöt aiheutuivat yhdistetysti eri tekijöistä, kuten riidanalaisten tuontien lisääntymisestä, yhteisön markkinoiden ylijäämäisyydestä ja WTO-sopimuksista aiheutuvista vientitukien rajoituksista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei näin ollen voida moittia siitä, että se olisi kyseessä olevaa suojatoimenpidettä perustellakseen vääristellyt komission esittämiä seikkoja.

72 Toiseksi Rica Foods väittää, että yhteisön lainsäätäjä saattoi ennakoida, ja jopa toivoi, että MMA-päätös johti riidanalaisten tuontien kehittymiseen. Lisäksi väitetyt "häiriöt" ja "heikentymiset", joihin komissio vetoaa ja joiden olemassaolon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt, ovat olleet olemassa jo päätöstä 91/482 tehtäessä ja joka tapauksessa tarkistettaessa kyseistä päätöstä vuonna 1997. Sen lisäksi, että sokerin yhteisessä markkinajärjestelyssä on vallinnut ylijäämäinen tilanne vuodesta 1968 lähtien, uutta tuotantoa ja uusia tuonteja on mainitun ajankohdan jälkeen hyväksytty useaan otteeseen.

73 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tässä tilanteessa voinut pitää kyseisiä seikkoja "häiriöinä", jotka saattavat johtaa "yhteisön jonkin toiminnan alan merkittävään heikentymiseen" MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

74 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen päätöksen 110 kohdassa, että sellaisenaan tuodun sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonti yhteisöön on kasvanut voimakkaasti vuodesta 1997 lähtien eli sen jälkeen, kun päätös 91/482 tehtiin vuonna 1991, ja myös vuoden 1997 jälkeen, jolloin kyseistä päätöstä tarkistettiin.

75 Lisäksi, vaikka oletettaisiin, että asiassa on osoitettu, että mainittu voimakas kasvu oli ennakoitavissa päätöstä 91/482 tehtäessä, tai että yhteisö jopa toivoi näin tapahtuvan, tämä seikka ei ole — kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 81 kohdassa — sellainen, että se estää komissiota toteamasta, että kun otetaan huomioon yhteisön tuotannon ylijäämäisyys ja WTO-sopimuksista aiheutuvat velvoitteet, kyseisenlainen kehitys aiheutti MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja häiriöitä.

76 Täten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tulkinnut väärin MMA-päätöksen 109 artiklan 1 kohdan ulottuvuutta vahvistaessaan komission kannan tältä osin.

77 Kolmanneksi Rica Foods väittää, että vastoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa toteamaa, riidanalaisten tuontien aiheuttama tuotantokiintiöiden alentaminen ei ole vaikuttanut yhteisön tuottajien tuloihin. Valittajan mukaan tuotantokiintiöiden alentamisen ainoa seuraus nimittäin on se, että se kannustaa tuottajia viljelemään jotain muuta taatun maatalousjärjestelyn piiriin kuuluvaa tuotetta.

78 Vaikka tältä osin oletettaisiinkin, että yhteisön tuottajilla oleva mahdollisuus ryhtyä viljelemään jotain muuta tuotetta, on omiaan asettamaan kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 122–155 kohdassa esittämän arvioinnin heikentymisen tai heikentymisen riskin olemassaolosta jollain yhteisön toiminnan alalla, riittää, kun todetaan, ettei Rica Foods ole esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa mitään näyttöä näiden väitteiden tueksi, ja täten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti jättänyt kyseiset väitteet huomioon ottamatta.

79 Viimeiseksi Rica Foods väittää, että MMA:ista tuodut sokerin ja seosten määrät, jotka vastasivat vuonna 1999 0,32:ta prosenttia (sokerin osalta) ja 0,102:ta prosenttia (seosten osalta) yhteisön tuotannosta, eivät voineet aiheuttaa vakavaa vaaraa sokerin yhteisen markkinajärjestelyn häiriintymisestä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen myöntäessään asian olevan päinvastoin.

80 On muistettava, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut edellä mainitussa asiassa Emesa Sugar antamansa tuomion 56 kohdassa, yhteisössä tuotettiin jo vuonna 1997 juurikassokeria enemmän kuin sitä kulutettiin, minkä lisäksi AKT-valtioista tuotiin ruokosokeria tämän tuotteen erityisen kysynnän tyydyttämiseksi ja sen WTO-sopimuksiin perustuvan velvoitteen täyttämiseksi, jonka mukaan yhteisön pitää tuoda tietty määrä sokeria yhteisön ulkopuolisista maista. Toisaalta yhteisön oli myös tuettava sokerin vientiä maksamalla vientitukea edellä mainittujen sopimusten asettamissa rajoissa. Tässä tilanteessa ja kun otetaan huomioon MMA:ista peräisin olevan sokerin tuonnin kiihtyvä kasvu vuodesta 1997 lähtien, komissio on voinut katsoa, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 112–115 kohdassa perustellusti todennut, että jopa yhteisön tuotantoon nähden minimaalinen yhteisön markkinoille tuleva sokerin lisämäärä olisi pakottanut yhteisön toimielimet lisäämään vientitukien määrää edellä mainituissa rajoissa tai pienentämään eurooppalaisten tuottajien kiintiöitä ja että nämä yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden vastaiset toimenpiteet olisivat aiheuttaneet häiriöitä jo tasapainoltaan horjuvassa sokerin yhteisessä markkinajärjestelyssä.

81 Edellä esitetyillä perusteilla kolmas valitusperuste on hylättävä.

Neljäs valitusperuste, joka perustuu MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdan rikkomiseen

82 Neljännellä valitusperusteellaan Rica Foods moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 157–197 kohdassa katsonut, että komissio ei ole loukannut MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdassa esitettyä suhteellisuusperiaatetta rajoittaessaan sellaisen sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonnin 3 340 tonniin.

83 Rica Foodsin mukaan arvioitaessa asiaa niiden etujen kannalta, joita komissio pyrkii suojelemaan, tämän viimeksi mainitun on mahdotonta perustella tasoa, johon riidanalaisten tuontien määrä on rajoitettu, koska kyseinen määrä on vähäinen yhteisön tuotantoon, tuonteihin tai vienteihin nähden ja täysin riittämätön mahdollistaakseen MMA:iden sokeriteollisuudelle kohtuulliset tulevaisuudennäkymät. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut suhteellisuusperiaatetta jättämällä toteamatta, että asetettu määrällinen rajoitus oli luonteeltaan mielivaltainen ja kohtuuton ja vailla yhteyttä väitettyihin häiriöihin ja heikkenemiseen.

84 Tältä osin MMA-päätöksen 109 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"On valittava ensisijaisesti toimenpiteitä, joista on mahdollisimman vähän häiriötä assosiaation ja yhteisön toiminnalle. Nämä toimenpiteet on rajoitettava niihin, jotka ovat täysin välttämättömiä ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi."

85 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 158 kohdassa, yhteisön oikeuden yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen mukaan yhteisön toimielinten säädöksillä, päätöksillä ja muilla toimenpiteillä ei saa ylittää sitä, mikä on tarkoituksenmukaista ja tarpeellista niillä lainmukaisesti tavoiteltujen päämäärien toteuttamiseksi, koska on selvää, että kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten pakottava ja että toimenpiteistä aiheutuvat haitat eivät saa olla liian suuria tavoiteltuihin päämääriin nähden (asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok. 1990, s. I-4023, 13 kohta; yhdistetyt asiat C-133/93, C-300/93 ja C-362/93, Crispoltoni ym., tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4863, 41 kohta; em. asia Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomion 52 kohta ja asia C-189/01, Jippes ym., tuomio 12.7.2001, Kok. 2001, s. I-5689, 81 kohta).

86 Kun otetaan huomioon muun muassa komissiolla suojatoimenpiteiden osalta oleva laaja harkintavalta, mainitun periaatteen noudattamisen laillisuusvalvonnassa ainoastaan esillä olevalla alalla toteutetun toimenpiteen ilmeinen soveltumattomuus toimivaltaisen toimielimen tavoittelemien päämäärien saavuttamiseen voi, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustellusti muistutti valituksenalaisen tuomion 165 kohdassa, vaikuttaa mainitun toimenpiteen laillisuuteen (ks. em. asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomion 145 kohta; em. asia Fedesa ym., tuomion 14 kohta; em. yhdistetyt asiat Crispoltoni ym., tuomion 42 kohta ja em. asia Jippes ym., tuomion 82 kohta).

87 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 167 kohdassa, että "komissio on voinut perustellusti katsoa, että häiriöt, joihin kuuluu vaara yhteisön toiminta-alan heikentymisestä, olivat olemassa riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana". Lisäksi mainitun tuomion 171 kohdasta ilmenee, että "kantajat eivät ole osoittaneet, että rajoittaessaan sokerin ja seosten, joihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista, tuonnin yhteisöön 3 340 tonniin riidanalaisen asetuksen soveltamisen ajaksi komissio olisi toteuttanut ilmeisen soveltumattomia toimenpiteitä tai että se olisi arvioinut ilmeisen virheellisesti seikkoja, jotka sillä oli tiedossaan riidanalaisen asetuksen antamisajankohtana".

88 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 182 kohdassa, riidanalaisen asetuksen yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee erityisesti riidanalaisen kiintiön osalta, että kyseinen määrä vastaa "kyseisten tuotteiden osalta vuotta 1999 edeltävien kolmen vuoden aikana todetun tuonnin suurimpien vuotuisten määrien yhteismäärää — — ". Tutkittuaan valituksenalaisen tuomion 183–186 kohdassa Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat) laatimat tilastot ja komission esittämät laskelmat, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi mainitun tuomion 187 kohdassa, että riidanalaisen asetuksen yhdeksännessä perustelukappaleessa esitettyjä perusteluja ei voitu moittia. Tämän kaltaista tosiseikkojen arviointia ei voida riitauttaa muutoksenhaussa, koska kyse ei ole siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyjä todisteita olisi vääristelty.

89 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisää valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa, että "komissio otti huomioon MMA:iden sokerintuottajien edut, koska se ei keskeyttänyt kokonaan sellaisen sokerin tuontia, johon sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä", ja että "komissio vahvisti — — riidanalaisen asetuksen 1 artiklassa 3 340 tonnin kiintiön vuosien 1996 ja 1998 välisellä ajanjaksolla esiintyneiden sokerin ja seosten tuonnin suurimpien määrien perusteella".

90 On todettava, ettei Rica Foods ole esittänyt mitään sellaisia todisteita, joilla voitaisiin osoittaa, että esittämällä edellä kuvatunlaisia arviointeja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut suhteellisuusperiaatetta, kun otetaan huomioon laillisuusvalvonnalle asetetut rajoitukset alalla, jolla komission on suoritettava vaikeita valintoja eri etujen välillä.

91 Tämän seurauksena myös neljäs valitusperuste on hylättävä.

Viides valitusperuste, joka perustuu MMA:iden etuuskohteluaseman loukkaamiseen

92 Viidennessä valitusperusteessaan Rica Foods väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut MMA:iden etuuskohteluasemaa, koska se ei ole ottanut

valituksenalaisen tuomion 198–211 kohdassa huomioon riidanalaisella suojatoimenpiteellä käyttöön otettua huomattavan erilaista kohtelua yhtäältä AKT-valtioista ja suosituimmassa asemassa olevista valtioista peräisin olevien tuotteiden tuonnin osalta ja toisaalta MMA:ista peräisin olevien tuotteiden tuonnin osalta.

93 Valituksenalaisen tuomion 198–210 kohdasta ilmenee kuitenkin selkeästi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut huomioon Rica Foodsin väitteet esittäessään syyt, joiden johdosta riidanalainen asetus ei johtanut AKT-valtioiden ja kolmansien valtioiden asettamiseen kilpailullisesti MMA:ille varattua asemaa edullisempaan asemaan.

94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 203 kohdassa, että MMA-päätöksen 109 artiklassa oikeutetaan nimenomaisesti komissio toteuttamaan suojatoimenpiteitä kyseisessä artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa. Se, että komissio on toteuttanut eräiden MMA:ista peräisin olevien tuotteiden osalta kyseisenlaisen toimenpiteen, ei ole sen luonteinen seikka, että sillä asetettaisiin kyseenalaiseksi kyseisistä valtioista peräisin olevilla tuotteilla MMA-päätöksen 101 artiklan 1 kohdan nojalla oleva etuuskohteluasema. Suojatoimenpide on nimittäin luonteeltaan poikkeuksellinen ja väliaikainen.

95 Lisäksi, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa valituksenalaisen tuomion 205 kohdassa, riidanalainen asetus koskee vain sellaista sokeria ja sellaisia seoksia, joita tuodaan siten, että niihin sovelletaan EY/MMA-alkuperän kasautumista koskevaa sääntelyä, eikä riidanalaisessa asetuksessa täten säädetä mitään enimmäismäärää MMA:ista peräisin olevan sellaisen sokerin tuonnille, johon sovelletaan tavanomaisia alkuperää koskevia sääntöjä, jos tällaista tuotantoa on olemassa.

96 Rica Foods ei muutoksenhaussaan esitä perusteita, joiden johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely ja lopputulos, johon se päätyi, olisivat oikeudellisesti virheellisiä.

97 Koska myöskään viidettä valitusperustetta ei voida hyväksyä, valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

98 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Rica Foodsin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan, jota niin ikään sovelletaan edellä mainitun 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, Alankomaiden kuningaskunta, Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Rica Foods (Free Zone) NV velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Alankomaiden kuningaskunta, Espanjan kuningaskunta ja Ranskan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset